



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Romanus Pontifex Patriarcha dictus, etiam Occidentis, à Iustiano; cujus locus explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

& sedis apostolice, qua aut virgines Clericos accipiunt, aut continentes; aut si uxores habuerunt, mariti esse desistunt. Si calculum ineamus, subductis ex solido orbe Romano Orientis Ecclesiis, id est, Antiochiæ, unâ cum Diœcesibus Asiæ, Ponticæ, & Thracicæ, subducta deinde Ægypto, solæ superant Ecclesiæ sedis apostolicæ, id est, Occidentales, ut antè dicebamus. Ex eo est quòd Cyrillus Ioannem Antiochenum monet necessum esse ut ij omnes latam à Celestino Pontifice Romano adversus Nestorum sententiam sequantur qui Totius Occidentis communionem amplecti volunt. Etenim Occidentis provinciæ per Legatos ad Synodum Romanam convenerant, cui Celestinus præfuit, ut testatur ipsa Synodus Ephesina, cùm de adventu Arcadij, Projecti, & Philippi Legatorum à Celestino & Synodo Occidentalium missorum referret ad Imperatores. Quare non dubitaverunt iidem Ephesini Concilij Patres, adversus procaciam Ioannis Antiocheni commoti, ad Principes hæc scribere: *Per absurdam enim est ducentorum & decem sanctorum Episcoporum synodo, quibus & universa Occidentalium sanctorum Episcoporum multitudo, & per ipsos reliquus totus terrarum orbis consentit, triginta numero se opponere.*

III. Innocentius ipse, quem Occidentali Ecclesiæ præsentem laudabat Augustinus, non solum earum Ecclesiarum principatum Romanæ sedis vindicat, sed hujus institutionis originem eò refert, quòd Occidentis Ecclesiæ à Petro, aut ejus in sede Romana successoribus, fuerint constitutæ. *Præsertim, inquit ille, cùm sit manifestum in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atque Siciliam, insulasque interjacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos quos venerabilis Apostolus Petrus, aut ejus successores, constituerunt sacerdotes. Aut legant si in iis provinciis alius Apostolorum invenitur aut legitur docuisse. Qui si non legunt, quia nusquam inveniunt; oportet eos hoc sequi quod Ecclesia Romana custodit, à qua eos principium accepisse non dubium est; ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere. Planè caput institutarum in Occidente Ecclesiarum Romanam Ecclesiam Innocentius vult haberi. Solæ desunt calculo nostro Illyricianæ Diœceseos Ecclesiæ, quarum hoc loco non meminit Innocentius. Certum est tamen eas æquè ac ceteras Occidentis provincias apostolicæ sedis constitutis paruisse, eamque sedem, ut Ecclesiarum Caput, excoluisse. Nolo mihi fidem haberi. Dicat pro se ipse Innocentius in ea epistola quam ad Rufum Episcopum Thessalonicæ (quæ*

Illyrici metropolis erat) & ad ceteros Episcopos Macedoniæ dedit, cùm eorum literis à Vitali Archidiacono delatis rescriberet: *Adverti sedis apostolicæ, ad quam Relatio tanquam ad Caput Ecclesiarum missa currebat, aliquam fieri injuriam, cujus adhuc in ambiguum sententia duceatur. Quin & alio loco jure Patriarchico usus est Innocentius in tractando Bubalij & Tauriani Episcoporum Illyrici judicio. Ut dubitandi nullus possit superesse locus, quin per Illyricianam, æquè ac per ceteras Occidentis Diœceses, Pontificis Romani auctoritas Patriarchica explicaretur.*

IV. Si quis verò morosus his testimoniis cedere nolit, nisi apertis verbis ab aliquo Pontificem Romanum Occidentis Patriarcham pronuntiatum fuisse ostendamus, etiam hac in parte morem illi geremus. In Concilio Chalcedonensi Leo disertè Patriarcha veteris & magnæ Romæ dicitur, & in literis Iustini Imperatoris, Hormisdæ Pontifex, Patriarcha quoque appellatur. Præterea Iustinianus anno D X L I. cùm Patriarchas quinque recenseret, primo loco meminit Patriarchæ Hespericæ, & Romæ. Hæreticis ascribit eos qui non sunt membrum sanctæ Dei catholicæ & apostolicæ Ecclesiæ in qua omnes concorditer sanctissimi Episcopi, & totius orbis terrarum Patriarche, scilicet Hespericæ, & Romanæ, & hujus regie civitatis, & Alexandriae, & Theopoleos, (id est, Antiochiæ) & Hierosolymorum, & omnes qui sub eis constituti sunt sanctissimi Episcopi, apostolicam predicant fidem atque traditionem. Hesperiam in Notis ad hunc locum non sincerè viri docti Italiam reddunt, ac si Patriarcha Italiæ tantum censendus esset Episcopus Romanus. Cui ergo cedent ceteræ Occidentis provinciæ? Et qua ratione, si eas à Romano Patriarchatu excipias, omnes totius orbis tractus quinque Patriarchis suberunt; ut Iustinianus hac Novella contendit? Itaque Hesperia Occidentem significat. Qua voce usus est antiquus Novellarum interpres, utpote à mediæ ætatis scriptoribus frequentissimè usurpata, ad significandos Occidentis tractus; etsi apud veteres & alios quoque auctores Italiam non raro significet. Quo sensu apud Theodoretum Occidentales Episcopi *οἱ τῆς ἑσπερίας* dicuntur, & *ἑσπερίοι* apud Socratem. Fortasse sincerior est lectio Scrimgerianæ editionis, quæ Patriarchatum Romanum non dividit in Hesperiam & Romam: sed uno membro complectitur *ἑσπερίας ὁμοῦς*, id est, Occidentalis Romæ; ut distinguatur à Nova Roma Orientalis Imperij, quæ quidem à Synesio Orientalis Roma dicitur, quemad-

Decret. c. 35.

Vide Addit. ad cap. xviii. lib. v.

Act. 1. Synod. Chalced.

Nov. 109. de privilegio dotis heret. c. 1. ubi dicitur *ἐπισκοπῆς αὐτῆς τῆς ἑσπερίας* etc.

V. Cl. Dionysius Gothofr. in Notis ad No. Iust.

Nov. 111. dicitur Patriarcha *ἑσπερίας ὁμοῦς*, C. de sum. Trin. Theodoretus l. 1. c. 23. Socrat. l. 1. c. 29.

Epist. Cyrill. in Concil. Ephes. l. 1. c. 1. ubi dicitur *ἐπισκοπῆς αὐτῆς τῆς ἑσπερίας* etc.

Epist. Conc. p. 1. Act. in Relatio ne ad imp. aut. de synodo Chalced. l. 1. c. 1. ubi dicitur *ἐπισκοπῆς αὐτῆς τῆς ἑσπερίας* etc.

Innoc. in epist. ad Decret. Eugub.

Innoc. ep. 21. & 22. in Decretis cap. 10.

Synec. orat. de
stat.

modum vetusilla, Occidentalis nomine designatur. Τῆς εἰσας Ρώμης Ἐ' ἡ ἑσπερίας φυλάτῃσι μὲν τῆς πύλων ἑνωσίδα.

Greg. lib. xi. Reg.
ep. 14.

V. Tamen hic dissimulandum non est, etsi jure Patriarchico in Occidente fruerentur Episcopi Romani, sese Patriarcharum nomine jactare non consuevisse, sed auctoritatem suam sola sedis apostolicæ appellatione explicuisse. Quod eruitur è laudabili quodam loco petito è S. Gregorij Magni Regeſto, scilicet è mandato quod Ioanni Defensori Hispanias adeunti dederat, ut Episcoporum Hispanorum conatum infringeret, qui Stephani Episcopi à provinciali synodo dejecti appellationem alienam à Canonibus & à more Ecclesiarum contendebant. *Contra hæc si dictum fuerit, inquit, quia nec Metropolitanum habuit, nec Patriarcham, dicendum est quia à sede apostolica, que omnium Ecclesiarum caput est, causa hæc audienda ac dirimenda fuerat; sicut & predictus Episcopus (scilicet Stephanus) petiisse dignoscitur, qui Episcopos alieni Concilij iudices habuit omnino suspectos.* Ex eo consilio profectum est quod idem Gregorius quatuor Patriarcharum tantum mentionem facit in epistola ad Brunehildem Reginam Francorum, qua eorum ignorantiam percellit qui à Decretis Synodi Chalcedonenſis discedebant: *Sed ita illos erroris labes imbibit, ut ignorantia sua credentes, universam Ecclesiam, atque omnes quatuor Patriarchas, non ratione, sed malitiosa mente tantummodo refugiant.* Nempe quia sedis apostolicæ principatus eximium aliquid jus, non solum in Occidentis provincias, quæ jure Patriarchico solius Episcopi Romani sollicitudini patuerunt, sed etiam in ceteras Orientis Ecclesias, quæ illi ut supremo Capiti per Patriarchas suos connectebantur, obtinebat. Noluit ergo Patriarcha audire Gregorius; sed etiam non alienum à se duxit, jure Patriarchico uti per Occidentis provincias. Quem morem secutus est Innocentius III. qui quatuor Patriarchas

Greg. l. 7. ep. 5. &
l. 2. ep. 37.

C. Grave de prab. & dign. c. Antiquæ de privil. Extravag. sancta Romana de Eleſ. in commun. Ad. 18. sextæ Syn. Theodorus Stud. apud Baron. ann. 819. p. 55. Balsamo de Patriarch. de archiepis & iuris iudic. & archiepis & iuris iudic. II. c. 1. p. 2. c. 2. p. 3. Greg. l. 6. ep. 37.

numerando, Romanam Ecclesiam intra dignitatis illius limites non cogit. Ceterum in Concilio, Romana inter Patriarchales sedes recensebatur, ut patet ex synodica epistola Concilij sexti: qua Constantinum Pogonatum Patres rogant, ut Actorum Synodi exemplaria ad quinque Patriarchales sedes mittantur, ἐκδοθῆναι τοῖς πέντε patriarchoῖς ἑσφοῖς. Inde Theodorus Studita ecclesiasticum corpus *πεντακεφαλον* vocat; Quinque Patriarchis ad unius capitis formam redactis, ut explicuit Balsamo: quemadmodum Gregorius B. Petri sedem, *unius in Tribus locis* esse scripsit. Octava etiam

Synodus Quinarium sedium Patriarchalium numerum agnovit; & Nicolaus I. in Responſis ad Bulgaros Romanam Ecclesiam inter Patriarchales recensuit; licet ceteris dignitate & auctoritate præcellat.

Nic. ad Const. Bulg. c. 11.

ADDITIO.

STEPHANI BALUZII.

ADDERE verò visum est insignem locum ex libro secundo Anselmi Episcopi Lucensis adversus Guibertum: in quo Nicolaum secundum Papam redarguens ob mutata Patrum decreta, auctoritati ejus opponit decreta sanctorum quinque Patriarcharum, in quibus Romanum primo loco ponit. *Sed ut tandem, inquit, invincibili gladio feriamus, presatus Nicolaus, unum scilicet Patriarcham, cum quolibet Episcoporum Concilio non potuit abrumperè, imò nec mutare, non obviantia fidei presata decreta sanctorum quinque Patriarcharum, scilicet Romani, Alexandrini, Antiocheni, Hierosolymitani, Constantinopolitani.* Sequenti dein ætati visum est servandam esse Romano Pontifici suam prærogativam etiam inter loquendum & scribendum, adeoque Romanum Pontificem non esse communerandum cum ceteris quatuor Patriarchis, cum eorum caput supremum esset. Itaque Innocentius III. Romanum Pontificem in scribendo distinguit à Patriarchis. In historia verò Concilij quod apud Lugdunum habuit Innocentius hujus nominis quartus, cum Aquileiensi Patriarchæ datus esset locus post Antiochenum, Constantinopolitanum & Antiochenus, qui aderant, graviter & iniquo animo id tulere, ac sedem ejus everterunt, dicentes illum non esse de quatuor Patriarchis. Ita enim legitur in historia illa, prout edita est in tomis Conciliorum. Sed in veteri codice manuscripto Bibliothecæ Regiæ, in quo eadem historia extat, numerus Patriarcharum non exprimitur, atque tantum auctor alios Patriarchas dixisse Aquileiensem sedere non debere juxta eos, cum non esset de Patriarchis, id est, cum non esset Patriarcha. Sanè hanc ultimam lectionem adjuvat quod legitur apud Vdascalum in Narratione de controversiis inter Hermannum Episcopum Augustanum & Eginonem Abbatem sancti Vdalrici, ubi ista habentur in capite xv i. *Ab Episcopo Aquileiensi, qui abusive Patriarcha vocatur, sub pallio Viviberti Hæresiarcha, premissis duobus juramentis ordinatur.*

CAPVT VI.

Synopsis.

- I. Agitur de comparatione Alexandrini Episcopi cum Romano. Jus Patriarchatus frequentius exercebatur in Diocesi Urbicaria, & in Italica, quam in ceteris Occidentis provinciis.
- II. Synodorum indictio, Episcoporum ordinario, & iudicium de majoribus causis, sunt partes juris Patriarchici. Concilium Romanum ex Episcopis Italia; ut patet ex Julio, epistola Orientalium, & Synodica Concilij Sardicenis, que explicatur, & ex Liberio.